

İslam'ın yayılması ve yerleşmesinde en etkili yöntem savaş mıdır, tebliğ midir?

İslâm'da cihat mefhumunu doğru değerlendirebilmek için öncelikle "Peygamber kimdir ve vazifesi nedir?" sorularına doğru cevap vermek gerekir.

Cenab-ı Hak, bütün insanları ahiret alemine doğru yol aldırırken, sonu cennete veya cehenneme varacak olan bu yolculukta onlara rehberlik yapacak kimseler göndermiştir. Bu Hak Elçilerinin görevi, insanlara öncelikle Allah'ı tanıtmak, ibadeti, helali, haramı öğretmek ve Onun sonsuz nimetlerine karşı nasıl şükredileceğini talim etmektir.

Ahir zaman peygamberi Hz. Muhammed (asm.) de bu vazifeyi en mükemmel manada yapmış, Mekke'de insanlara Allah'ı anlatmış, emir ve yasaklarını öğretmiş ve putlara tapmanın Allah'a şirk koşmak olduğunu tebliğ etmiştir. Bu tebliğine karşı çıkanların her türlü zulümlerine tam on üç sene sabretmiş ve sonunda Allah'ın izni ve emriyle Medine'ye hicret etmiş, aynı vazifeyi orada devam ettirmiştir. Onun bu ulvî vazifesine engel olmak isteyen müşrikler, kendisini Medine'de de rahat bırakmamışlar, ama İslâm'ın gönüllerde taht kurmasına da engel olamamışlardır.

Ahir Zaman Peygamberinin (a.s.m.), bütün semavi kitaplarda sözü edilen önemli bir özelliği "sahib-üs seyf" (kılıç sahibi) olması, yani manevî irşat yanında, gerektiğinde (*tebliğine engel olunduğunda*) harp etmesine de izin verilmiş bulunmasıdır. Geçmiş peygamberlerden, meselâ, Hz. Davut (a.s.) ve Hz. Süleyman (a.s.) da manevî cihatlarını, gerektiğinde, kılıçla desteklemiştir.

Tarih tarafsız bir gözle incelendiğinde görülür ki, İslâm'ın kalp ve ruhlara hakim olmasında temel faktör, savaş değil tebliğdir; yani Kur'an hakikatlerini insanlara anlatmak ve güzelliklerini gözler önüne sermektir. Tarihçiler, İslâm'ın yayılmasında iki gurup insanın büyük payları olduğunda birleşirler. Birisi, ömürlerini İslâm'ı anlatmaya vakfeden ve gerektiğinde çok uzak beldelere hicret eden alimler ve müşitler, diğeri ise ticaret maksadıyla gittikleri ülkelere İslâm'ın güzelliklerini de taşıyan tüccarlardır.

İslâm'ın kılıçla değil, tebliğ ve davetle yayıldığını şu ayet-i kerimeler açıkça göstermektedir:

"Dinde zorlama yoktur. Artık hak ile batıl (doğru ile yanlış) birbirinden iyice ayrılmıştır." (Bakara, 2/256)

"Ey Muhammed! Sen sadece öğüt ver. Esasen sen sadece bir öğütçüsün. Onlara zor kullanacak değilsin." (Ğaşiye, 88/21-22)

İslâm'ın tebliğ yoluyla yayıldığıının delilleri pek çoktur. Bunlardan birkaçını nazara vermekle yetineceğiz:

Peygamberimiz (a.s.m.), İslâm'ı Mekke'de tebliğe ilk başladığında hiçbir maddi gücü ve kuvveti yoktu. Bütün Müşrikler de kendisine düşman oldukları hâlde, sadece tebliğ ve ikna yoluyla inanların kalplerini ve akıllarını fethetti. Hz.Ebu Bekir'den Hz. Ömer'e kadar birçok insan bu yolla Müslüman oldular ve imanın yenilmez bir kuvvet olduğunu herkese ilan ettiler. Sahabeler isteselerdi, bir gecede, başta Ebu Cehil olmak üzere bütün Kureyş müşriklerini öldürebilirdi. Ama öyle yapmadılar. Teröre ve anarşiye girmeksizin, bütün sıkıntılara ve zorluklara katlanarak, İslâm'ı tebliğ etmeye devam ettiler.

Peygamberimiz'den önce Medine'ye hicret eden Müslümanlar da o beldede İslâm'ı yine tebliğ ve davet yoluyla insanlara kabul ettirdiler. Böylece İslâm'ın temeli, hem Mekke hem de Medine'de tebliğ üzerine atılmış oldu.

İlerleyen yıllarda İslamiyet Medine'de iyice kökleşti. Mekke müşrikleri Müslümanları artık bir güç olarak kabul etmişler ve Hudeybiye'de onlarla bir anlaşma imzalamışlardı. Anlaşma on yıllığına imzalanmışken iki yıl sürdü ve sonunda Mekke müşriklerince bozuldu. Ama bu iki yıl içerisinde İslâm'ı girenlerin sayısı, İslâm'ın ilk tebliğinden itibaren geçen yirmi yıllık sürüde Müslüman olanlardan daha fazla oldu.

Sonraki asırlarda, Moğollar, Abbasi hilafetine son verdiler, bütün İslâmî kaynakları yaktı ve yıktılar. Ama aradan çok geçmeden, kendileri Müslüman olmaya başladılar. **Moğolların İslâm oluşunda kılıcın hiçbir rolü olmadığı da tarihi bir gerçektir.**

İslâm'ın Endonezya, Malezya ve Afrika'da yayılması da yine kılıçla değil tebliğle gerçekleşmiştir.

Tarihe bu kısa bakıştan sonra günümüze gelelim:

Müslümanlar son asırda madde planında eski güçlerini kaybetmişler, fakat mânâ planında İslâm, genişlemesini ve büyümesini aralıksız sürdürmüştür. Bugün, başta Almanya ve İngiltere olmak üzere bütün Avrupa ülkelerinde ve Amerika'da İslâm'ı kabul edenler, çoğunlukla bilim adamlarıdır ve bunların büyük kısmı, kendilerine doğrudan bir tebliğ de yapılmaksızın, sadece İslâm'ı incelemek suretiyle Müslüman olmuşlardır.